

MAGYAR

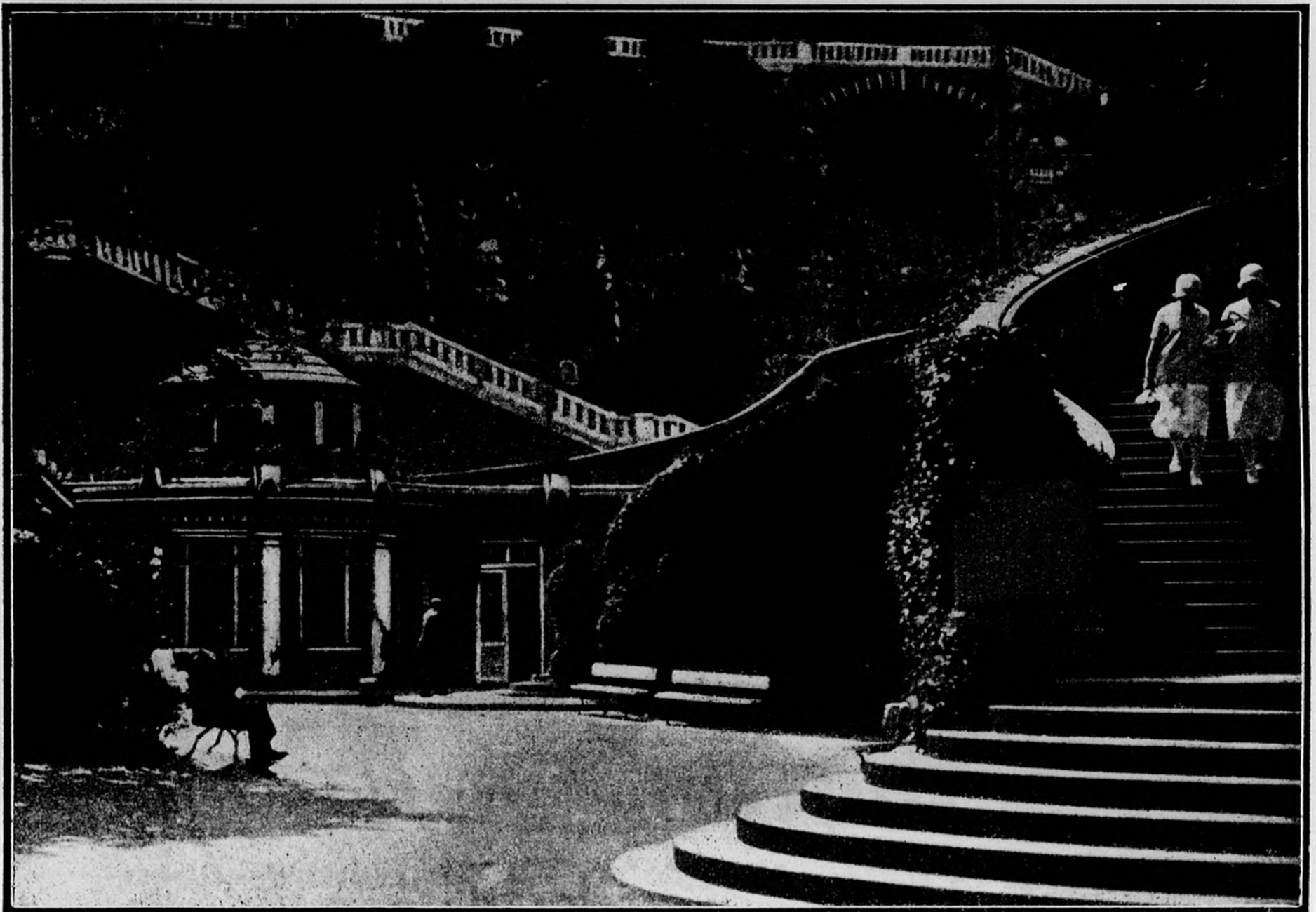
SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR D'HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMAROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS IDEGENFORGALMI HIVATALA
V. KERÜLET, DEÁK FERENC UCCA 2. SZÁM. — (DÉLELŐTT 9—1-ig, DÉLUTÁN 4—6 ÓRAIG
TELEFON: TERÉZ 202—54.

DÍJTALANUL ALL A KÖZÖNSÉG RENDELKEZÉSÉRE: Utazások, látnivalókra napi programok, nevezetességek megtekintése a környékre és az ország nevezetes helyeire való kirándulások, útlevél és vizumügyek, szálló stb. kérdések tekintetében

Le Bureau Municipal du Tourisme

Budapest, V., Deák Ferenc ucca 2.
(Heures de bureau 9—13, 16—18)est gratuitement à la disposition des étran-
gangers pour toutes les questions de voyage.
hôtels, passeports, excursions, programmes
de séjour, relations commerciales, etc.

Das Städtische Fremdenverkehrs-Amt

Budapest, V., Deák Ferenc ucca 2.
(von 9—1 Vorm., 4—6 Nachm.)steht den Fremden in allen Reise-, Unter-
kunfts-, Passangelegenheiten und wegen
Besichtigungsprogrammen, Ausflügen,
Handelsbeziehungen usw. unentgeltlich
zur Verfügung.

Apply to the Municipal Informations Office

Budapest, V., Deák Ferenc ucca 2.
(from 9—1 a. m., 4—6 p. m.)in all questions concerning travelling,
excursions, sightseeing, museums, guides,
passports, hotels, commercial connec-
tions etc.

Kérjük t. Kartársainkat, hogy lapunkat, a **MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS-t** tegyék szállójuk olvasószobáik asztalára. éttermük ujságtartóiba.

A mi naptárunk.

1928 május hó.	
22 Kedd	Az általános kereseti- és jövedelem- és vagyonadó f. é. kivetések ügyében a fellebbezések a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 napon belül beadandók. Este 8 órakor a „Vendéglős Ifjak“ baráti társaságának összejövetele özv. Kéhly Józsefné vendéglőjében (III., Mókus u. 22.)
23 Szerda	Este 7 órakor „Jóbarátok“ vacsorája Sági Lajosnál (VIII., Kisfaludi ucca 26.)
24 Csütörtök	
25 Péntek	Este 8 órakor vendéglősök vacsorája Putnoki Istvánnál (VIII., József u. 26.)
26 Szombat	
27 Vasárnap	
28 Hétfő	
29 Kedd	
30 Szerda	Délelőtt 11 órakor segédvizsgáló bizottság ülése az ipartestületben. Este 8 órakor „Jóbarátok“ vacsorája Jankovits Aladárnál (F. T. C. vendéglő IX. Üllői út 129.)

Vásároljuk meg szakkönyveinket!

Szakkönyveink megszerzésével szaktudományunkat támogatjuk; azoknak tanulmányozásával nemcsak műveltségünket emeljük, hanem tanításaikat üzletvitelünkben hasznosíthatjuk és ezáltal üzletünket versenyképessé tesszük.

Az ipartestület irodájában kaphatók:

Ballai Károly: A magyar koresmák és fogadók a XIII—XVIII. században. Ára 5.— P.

Dittmayer Andor: Gastèrea. Ára 3.20 P.

Gonda Béla: A terítés művészete. Ára 4.— P.

Gundel Károly—Reichard György: A vendéglői felszolgálat kézikönyve. 6.40 P.

Marencsich Ottó: Szakszótár. Ára 3.20 P.

- Vezérfonal a szálloda- és vendéglőüzem megszervezéséhez és vezetéséhez. Ára 5.— P.

Palkovics Ede—Dittmayer Andor: A szakácsművészet kézikönyve. Ára 5.— P.

Ezekon kívül kapható még:

Illek Aladár—dr. Páll Béla: A rendőrfelügyeleti szolgálat és a rendőrhatósági engedélyek. Ára 12.— P.

Dr. Hetey Zoltán: Az italmérők tanácsadója. Ára 16 P.

Barátságos összejöveteleinken ne feledkezzünk meg jóléti intézményeinkről: agítáljunk az *Otthon* és a *Nyugdíjgyesület* érdekében. Ezen intézményeink erősítésével magunkat erősítjük!

Italszükségletét

belföldi és külföldi italokban a legelőnyösebben

beszerző csoportunknál fedezheti.

*

VENDÉGLŐSÖK BESZERZÉSI CSOPORTJA RT.

BUDAPEST, IV., VÁMHÁZ KÖRÚT 8. SZÁM.

Kivánatra árjegyzéket küldünk.

MAGYAR SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

A vendéglősipar mai helyzete.

Irta: Gundel Károly.

A vendéglősipar, mely az idegenforgalom szempontjából olyan nagy fontosságú, folytatja az anyagi leromlás lejtőjén a korona szanálásával egyidejűleg megkezdett útját.

Az ipar e bátran katasztrófálisnak mondható helyzetének több mélyenfekvő oka van. A közönség teherbíró képességének megfogyatkozása s a pengő stabilitásával feléledt takarékosági hajlama ezek legelseje. Ennek ellensúlyozásául kívánatos árleszállítást azonban megnehezíti a terméknek megdrágulása: a nyersanyagok árának lassú, de állandó emelkedése, az elviselhetetlen közterhek, a közszolgáltatások díjainak magassága s az általános rezsi megnövekedése, ez utóbbi tételben különösen a házbéré. E jelenségek általánosan s az iparnak és kereskedelemnek csaknem minden ágát meglehetősen egyformasággal sújtják; ami szakmánk helyzetét különösen súlyossá teszi, ez a „rokoniparok“ és szakmák túltengése: a kávéházak melléküzemként folytatott főzése, kifőzése és kávémérések egészségtelen versenye s a hatósági konyhák egyenlőtlen handicappal futó konkurenciája egyfelől, másfelől pedig magában az iparban folyó versengés, melyben az áralakulást illetőleg kalkulálni nem tudó és nagy részt a tönk szélére csúszott, kétségbeesett emberek diktálják az iramot.

A vendéglősiparban ugyanis az árkalkuláció sokkal nehezebb, mint más feldolgozó iparban. Egyrészt az üzemköltségek (házbér, világítás, fűtés, jég, mosás, leltárkarbantartás) csaknem változatlan volta kisebb vagy nagyobb forgalom esetén, másrészt az üzemköltségek azon tetemes, számon sem tartható része: az anyag-rezsi, melyet az anyag pusztulása, romlása, kallódása jelent s amely a forgalom csökkenésével ellentétes arányban növekedik, végül és főképpen a munkabérnek a kérdése teszik az árkalkulációt szinte megoldhatatlanul komplikálttá. Iparunkban ugyanis bár szokatlanul hosszú a munkaidő, de egyenlőtlenül kihasználta, sőt igen gyakran teljesen parlagon heverő.

A békeidőben évtizedek folyamán kialakult egy átlagos, a rezsit fedező s tisztos hasznot biztosító kalkulációs kulcs, melynek magassága az üzlet minősége és rangja szerint változott lefelé vagy felfelé, de kialakultak az árak a verseny egészséges volta, a vállalkozások szolid megalapozottsága, az ipartűzők anyagi erőssége és öntudata folytán. A háború folyamán, később az infláció idejében, de különösen a szanálással járó krízis ideje óta ez a régi kulcs nem illik a megváltozott zárba. A rezsi tételek eltolódtak. A házbér, mely régen a legnagyobb teherként képezte, évekig nem játszott számottevő szerepet a vendéglős budgettjében, ma sok helyen magasabb a békebelinél.

A közszolgáltatások árai megnöttek, az adóknak sok új fajtája mellett a régi adónemek is megerősödtek. A nyersanyag árai növekednek.

A régi kulcs nem forog a zárban.

És milyen befolyása van az egészséges versenynek az árak kialakulására?

A kérdésre kérdéssel kell felelni:

Hát egészséges ma a verseny iparunkban?

Az iparba betolakodott desperádók olyan pusztítást végeztek árrombolás formájában, melyet egyhamar nem tudunk kiheverni! Talán jobb, ha nem is kezdem a példák felsorolását. Hiszen olyan nehéz válogatni a sok közül. A maiakról nem szabad beszélnem — s a halottakról vagy jót vagy semmit! Azonban egy példát mégis ki kell ragadnom a sok közül. Egy halottét. El a hőse még valahol, a tengeren túl próbál új létlehetőséget teremteni magának. Szívvel kívánom neki „odaát“ való boldogulását, bár többet vétett iparunknak, mint amennyit én és ivadékaim egy évszázad alatt tudnánk iparostársaink összességének használni.

Az ipar reformátoraként lépett föl szegény Bucsiky Péter. A bajai kalapos, ki a bajai Dunaparton megtanult halászlét főzni s kit a háborús évek konjunktúrája a fővárosba vetett előbb egy „café restaurant“ élére, utóbb a régi Budapest egyik legelőkelőbb éttermének vezetésére, — ahol egy Ruscher, egy Reuter, egy Drechsler, egy Bokros utóda lett! De milyen utóda?! Reklámra, újsághirdetésre, plakátra többet költött ez a jó ember egy fél év alatt, mint Budapest összes vendéglőse békében két évtized folyamán. Meghirdette, hogy nála nemcsak „jobb, de olcsóbb is mint otthon“, hogy „nem érdemes otthon főzni“ s tette mindezt abban a naiv hitben, hogy ilyformán a vendéglőjébe édesgeti az otthon és rezsinélküli kifőzőkben étkező közönség ezreit. Négyfogásos menút hirdetett 1 pengő 20 fillérért étlapról való szabad választás szerint. Nagyon nagy sikere volt! Kétezre ebédet adott el naponta a vállalkozás első idején! És mégis két esztendő alatt ez a látszólag viruló üzlet eljutott a gazdasági sírig: a csődbe. Siratják pénzüket a hitelezők és siratja ő maga is, ki elég tekintélyessé növekedett vagyonát, jóra való s új iparának nevelt, jobb sorsra érdemes fiainak jövőjét áldozta föl e naiv próbálkozással. Tragédiájának főoka a szakértelem hiánya vagy felületesség, egyoldalú volta s a kalkuláció hibája. Ha tragédiája köre bezárulna ennek a családnak háttérén, úgy nem is kíváncskozna az eset e hasábkra. Sajnos, ez a kiragadott példa — egy a sok közül — korántsem egyedülálló, csak a legjellemzőbb, a vendéglősipar mai rendkívül súlyos helyzetének egyik fő okára világít. A hangzatos reklámok elszívták a szomszédos, a közeli, majd a távolabbi vendéglők közönségét; akik védekezni voltak kénytelenek, áttértek — ha némileg realisabb árak mellett is — a menürendszerre. A menürendszer ideális valami lehet mindenütt a világon, csak ná-

lunk nem, ahol a vendég válogatni akar, s nem tűr előírást, kötöttséget. „Csakazértis“ mást akar, mint ami a menüben van s a menü mellett még meg akarja találni az étlap rég megszokott bőségét választékban. Ez a kettő pedig nem fér meg, sőt kizárja egymást!

De hagyjuk ezt! Beszéljünk most arról, hogy ilyen mértékű ár és rendszerrombolás miként lehetséges? A felelet egyszerű: éppen a mi iparunkban lehetséges ez, a készpénzért való eladás és a hitelbe való vásárlás rendszere következtében. A számolni nem tudó vendéglős mindent készpénzért ad el, de a nyers anyagok nagy részét 1—2 havi hitelre vásárolja. Ha üzlete, akár árrombolás révén, nagy forgalmat ér el, úgy hitele nő. Nő a vendég és a szállító szemében. A vendég szemében ez azt jelenti: Wo Tauben sind, dort fliegen Tauben zu. A szállító pedig látja, hogy az üzlet megy, nagy a forgalma, ő sokat szállít, miért ne várjon a pénzére?! Hiszen jó az! Ez által egy 2—3 hónapi tartalék képződik. Pénz van bőven, hiszen a mai bevételből 1—2—? hónapos kiadásokat kell fedeznie. Ebből a tartalékból sok mindenre telik: ráfizetésre, autóra, birtokra, nyaralásra, stb. és csak amikor ez a titkos tartalék fogyni kezd s a folyó bevételéből nem telik a mind régebbi számlák fizetésére, kezd ébredezni a lelkiismeret s kezd mozogni a zsebben a ceruza. Hogy lehet? Hisz az üzlet megy! És mégis. Egy kis gondolkodás, számolás, szorongás következménye: az árak felemelése, az adagok csökkentése. Ennek természetes folyamánya viszont az egészségtelen alapon felduzzasztott forgalom és bevétel megfogyatkozása! Kisebbedő bevétel mellett a régi, nagyobb forgalmú hónapok számláinak fizetése mind nehezebb lesz. A lavina megindul. Ki tudja, hol áll meg?

*

Ezek az esetek — a Bucky Péteré s az ehhez hasonló — vezettek az ipar teljes eladósodásához. Eladósodás ma, a 12—15—20%-os hitelek korában!

Ehhez nem kell kommentár!

Rossz időket élünk! Rossz csillagok járnak! Reméljük jobbakat!

Ha iparunk helyzetén javítani akarunk, nem elég a súlyos adók, illetékek, közterhek, a közszolgáltatások árai ellen küzdenünk, hanem ceruzát kell a kezünkbe vennünk! A régi jó világban el lehetett éldegélni, sőt meg lehetett gazdagodni a kollégák árszabása, adagolása, munkabeosztása nyomán. Manapság ceruza kell! Ne rohanjunk vakon desperádók diktandója után, hanem számoljon ki-ki a maga terheivel, befektetett tőkájének kamataival, s állapítsa meg árait, számolva közönségének legyengült költőképességével, minél kevesebb haszonra nem a szomszéd, hanem a maga józan számítása szerint.

Ez lesz a gyógyulás útja.

Rokon-e...?

V.

Az előbbi pontban bebizonyítottuk, milyen nagy eltérés van a két ipar gyakorlata és elmélete között. E különbség újabb kérdéseket vet föl. Nevezetesen a kávé, aki képesítés nélkül gyakorolja a vendéglősmesterséget, tud-e vendéglősmesterségre munkáskezeket kiképezni? Általában, honnan szerzi meg a szükséges szakképzett személyzetét?

Minden különösebb vizsgálódás nélkül megállapíthatjuk, hogy a kávé ezt az utánpótló tevékenységet nem gyakorolja. Ebbeli feladatát nem is teljesítheti, részben mert nincs meg hozzá a szükséges készsége, részben mert vendéglősmesterséget tanulni alig fog hozzászegődni valaki már azért sem, mert az ilyen egyén elhelyezkedése problematikus. Tehát mások áldozatos munkásságát használja ki. Mások veritékes munkájának gyümölcsét szedi el. Ez nem pénzkérdés, hanem erkölcsi!

Ha meggondoljuk, hogy minden mesterségnek jellemző sajátossága, hogy belső fejlődésre alkalmas és utódok, új munkáskez nevelésére képes legyen, továbbá, hogy önálló iparág sem lehet az, amelyik szakmunkásait más iparág nagy anyagi és tiszteletreméltó erkölcsi áldozatai árán szervezett, föntartott szakszerű, gyakorlati és elméleti oktatásának, eredményeinek elvonásával tud csak funkcionálni, tudja üzemének szakszerű menetét biztosítani: akkor a kávéiparról mindezek után mint ilyenről, igen lesújtó következtetést vonhatunk le. Nemcsak, hogy nem rokonipar a vendéglősiparral, sőt nem is ipar, hanem vállalat, amely jobbára kész termékeket szolgáltat ki az ott fogyasztóknak s szórakozásra nyújtanak alkalmat . . .

VI.

Mindezek érthetővé teszik azt a szívós harcot, amelyet a vendéglősipar művelői folytattak iparunk gyakorlásának képesítéshez való kötéseiért, amelyet Rubinek Gyula akkori keresk. miniszter 1920-ban az 53.021 számú rendeletével honorált is, amelyet az 1922:XII. t.-c. föntartott.

Az a tiszta és önzetlen szenvedély, amely a magyar vendéglősöket fűtötte a képesítésért való küzdelemben, dolgozik kebelünkben most is, mikor a vendéglős-ipar tisztaságát, nagy multját, sok munkával kivívott hírét akarjuk megvédeni azon befolyások kártevéséi ellen, mely az 1922:XII. t.-c. hiányosságai által keletkeztek s amely különösen a kávéipar gyakorlóitól részéről mutatkoznak.

Az 1922:XII. t.-c. megalkotásakor az iparok csoportosításában a kelletténél jobban tömörítették a rokontermészetűnek látszó iparokat.

Amiben a vendéglősipar és a kávéipar megegyezik, még abban is lényeges különbség van. Ugyanis megegyezik a két ipar abban, hogy mindkettő ételt-italt szolgál föl a helyiségben fogyasztóknak; azonban míg a vendéglősökben a főétkezési időben, tíz órakor, délben és este van forgalom, addig a kávéházban kora nyitástól késő éjjel utánig szolgálják föl a kávéházi italokat és ételeket. A vendéglősökben a szorosán vett étkezés ideje alatt tartózkodnak a vendégek, a kávéházban pe-

Minden héten csak egy pengőt adakozzunk az Otthonra!

dig a tartózkodás a lényeg, ott szórakoznak, üzleti, társasági megbeszélést folytatnak stb s e mellett történik a fogyasztás. Ez a magyarázata annak, hogy a kávéházak általában fényűzően vannak berendezve.

A törvényalkotók e külső látszatra mutatkozó egyezőségekből folyóan a vendéglős- és kávéipart is rokoniparnak deklarálták, nem ismervén e két ipar lényegbe vágó nagy eltéréseit, amelyet az iméntiekben bemutattunk, illetőleg nem számolva a minősítés következményeivel.

Ezt a helyzetet törekedett a kávéipar kihasználni és sokoldalúbb és alaposabb szakmai tudást, gyakorlatot, áldozatot kívánó vendéglősipart kezdték belterjesen gyakorolni, amelyben legtöbb esetben nem lévén megfelelő fölkészültsége, valószínűs kontármunkát végez. Ugyanis a vendéglős-mesterségre nem képesített kávé kontár munkát teljesít még azért is, mert nem viseli a vendéglősipar teljes regieköltségét, egyetemes terheit, így egyenlőtlen és tisztességtelen versenyt támaszt.

Az 1922:XII. t.-c. azon rendelkezése, hogy kávéképesítésü egyén egyszerű hatósági engedély alapján a vendéglős mesterséget gyakorolhatja, a kontárságot törvényesíti. Már pedig az ipartörvény hiányossága nem nyújthat törvényes alapot a kontárságra, mert akkor az ipar törvényes rendezésének nincsen erkölcsi alapja és nem biztosít az egyes legitim iparúzóknak megfelelő védelmet.

Végül semmiféle vonatkozásban nem fogadható el az, amit a szokásjog és a köztörvények sem engednek meg, hogy magasabb készültséget, ismeretet, több tudást, gyakorlatot követelő ipart, mesterséget vagy egyéb teljesítményt, alacsonyabb képesítéssel gyakorolni lehessen. Így pl. az építőiparban, a fogászatban, az iskolákban élesen megvan szabva, mit végezhet az építőmester, a fogtechnikus, az építésszel, a fogorvossal szemben; vagy mint és hol végezheti tisztét a tanító, a tanár.

Ép így rendezni kell a vendéglősipar gyakorlásának módját, oly módon, hogy először a két ipar rokonságát kell megszüntetni s azután másodsor csakis vendéglős-képesítéssel és a vendéglősipar gyakorlásának előírt módon lehessen a vendéglősipart üzni.

Harc a drágaság ellen a XVII. században.

Irta: **Ballai Károly.**

A következő sorokban nemes Kassa város XVII. század eleji magyar nyelvű jegyzőkönyvéből néhány minket érdeklő adatot foglaltunk össze; szólnak e sorok azokról a zaklatásokról, amelyekkel Bethlen Gábor fejedelem és udvari emberei hadakoztak a „drágaság“ ellen. E hadakozás eredményei voltak azután a XVII. század első negyedében kelt „árlimitációk“, amelyek az első nagyszabású rendelkezések voltak a drágaság ellen.

Ezekből az időkből több részleges és általános árszabályozás emléke maradt fent, amelyek nemcsak közgazdasági szempontból, nemcsak a megél-

hetés viszonyaira derít kései fényt, hanem azáltal, hogy az egyes iparcikkek és viseletek minőségét és kivitelét, kidolgozását részletesen leírja, műveltségtörténeti szempontból is igen nagybecsűvé váltak ez árlimitációk. Ezekről később bővebben lesz még szó.

Az átnézett jegyzőkönyvekben ott tükröződnek a nem régen múlt időkben személyesen átélt kellemetlen érzések: mai nyelven kifejezve az áruhiány, a pénz romlása, a mely a vásárló kedvet fokozta, az „árvizsgáló bizottság“ ármegállapításai, büntető szankciói, az iparjog és italmérési engedély megvonása, stb. A nagy háborús és forradalmas időknek előtte kissé értelmetlenül olvasnánk e sorokat, de most olvasva e patinás jegyzőkönyveket, nemes Kassa város tanácstagjainak gondja a mi lelkünkre is ráfekszik, mikor a hatalom nyomására arról és úgy kellett határoznia, hogy a beszerzési áron alul árultassa borát, húsát és egyéb marháját.

Az ezerhatszázhuszas években is az élés cikkei voltak azok, amelyekben mindig engedni kellett, míg az „áros urak“, a kereskedők, nem igen voltak hajlandók árucikkeiket, „marhájakat“ limitálni, minthogy azok közül is nem egyet áron alul árultak...

Bár az azon kori elviselhetetlen drágaságot nem a „műves emberek és kalmárok és árosok“ okozták, mint a hogy a közelmúlt évek drágaságában is szenvedő alany volt az iparos és kereskedő, drákói szigorúságú rendelkezéseket hoztak ellenük. Mintha nem 1626-ban, Bethlen Gábor idejében fogalmazták volna az alább idézett sorokat, hanem az árvizsgáló bizottság irodájából keltek volna: „Ha valamely áros vagy műves ember az limitáció miatt kereskedését vagy művelését elhadrná, vagy ez limitáció szerint nem adná marháját (árúját vagy készítményét)“ minden ingó és ingatlan jószágára elvesztésére ítéltessék, amit a bírák hajtsanak végre, amiért az elkobzott vagyon egyharmada a bíraké lett. Ugyanilyen büntetéssel sújtották azokat is, „aki mívét eldugta“ vagy a megszabott áron felül adta tovább, sőt aki a megszabott áron felül vásárolta. E rendelkezéseket oly szigorúan vették, hogy azon a fejedelmi tanácsuron, akit a limitáció végrehajtásának ellenőrzésére kirendeltek, abban az esetben, ha a limitáció ellen vétőknek, minden egyes esetben kijáró 500 forint kiosztásában... „ő kegyelme, (már mint K a m u t h i B a l á z s, fejedelmi tanácsúr) ebben valakinek kedvezne, ...ezer forintot“ rajta is megvehessenek — rendeli a végrehajtási utasítás.

A drágaság csak megmaradt, akárcsak a mi időkben, mert akkor is, amin nem csodálkozunk, most is, amin már csodálkozunk, mert a közgazdasági tudomány mai fejlettsége mellett tudni illett volna, hogy közigazgatási eszközökkel nem lehet a drágaság ellen eredményesen küzdeni; s mert mind a két, egymástól távol álló időben, a drágaság ellen nem a megfelelő eszközzel és módon rendelkeztek, a drágaság, hiába a nagy szigorú, csak megmaradt.

A XVII. századi drágaságban nagy szerepe volt a pénzben tapasztalható zavarosságnak is. Bethlen szinte rájött erre s az árlimitáció után új és jó pénzt veretett s az akkori „fehérpénzt“, a lengyel polturákat a forgalomból kitiltotta.

Most következik a XVII. századi kassai polgárság gondjait feltáró, ízes magyar nyelvű jegyzőkönyvek megfelelő részei. (I. T. Tár. 1908.)

1622. november 28.

Biró: Im az bor igen kel, az sok polturának kevés böcsi lévén, azért kegyelmetek lássa, mert im azzal olcsóságot nem szerzünk, ha itt mind 4 polturán árultatjuk is, holott másutt mind feljebb árulják.

Item (új pont kezdetét jelenti) az pénzt elvétessük mindegyaránt avagy nem?

Deliberáció: (végezés, határozat). Minthogy igen fogy a bor és drága is, árulják mostan egy ideig 5 polturán. Az pénz addig legyen hallgatásban és jónál egyebet ne vegyenek el.

1623. januarius 14.

(Kassára vendégeket várnak) ... „a mészárosok pedig elégtelenek, hogy elegendő húst árultassanak, vegyenek bizonyos számú barmot a város számára, hogyha kell, legyen mihez nyúlni“; sőt pénzzel is megsegítik a mészárosokat, csak hogy fogyatkozás ne legyen városunkban. Megengedik a mészárosoknak, hogy 1 polturán árulhatják a húst.

A bor is drága és nem elég, féltő, hogy szabadságunkban is kár lesz, mert ha őfelsége bejön, majd azt kezdi mondani, hogy vagyon énnékem borom, árulják azt. Kiküldik tehát a borurakat egynehányszor, hogy vegyenek, de nem lehetett.

A bort árulják 8 polturán.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

Az idegenforgalom 1927. évi gazdasági mérlege.

Budapest 1927. évi idegenforgalma örvendetes emelkedést mutatott az elmúlt évben. Ez évben ugyanis városunkba 260.870 idegen utas érkezett, akik szállodákban 651.088 éjjelt töltöttek el. 1926-ban 247.607 érkező vendég volt összesen 609.030 éjjellel. Tehát az itt járt idegenek arányszáma (Budapest lakosságához viszonyított száma) a tavalyi 25.8%-ról ép egy százalékkal, 26.8%-ra emelkedett, ami majdnem megközelíti Wiennek arányszámát.

Az idegenforgalom számbeli és főleg külföldi vonatkozásaival más helyütt foglalkozunk, azért itt a székesfőváros idegenforgalmi hivatalának jelentése alapján a múlt évi idegenforgalom gazdasági valószínű hasznát ismertetjük meg.

Külföldi szakemberek sokat foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy az idegenek mennyi pénzbeli bevételt jelentenek az egyes államoknak, illetőleg városoknak. Így számítások alapján megállapították, hogy pl. Wienben napi 10–50 schillingre, Luzernban napi 35 svájci frankra tehető egy-egy idegen napi költségei. Ez összeghez annak 10–100%-a más kiadások címen hozzátehető. A külföldi számítások módjára két kategóriát állíthatunk föl az itt időző idegenek megítélésénél. Az első csoportban napi 15 pengő az ellátási költség, a 2-iknél (a luxus szállodák vendégei) mintegy 30 pengőt vehetünk. Ha a más természetű kiadásokra 100%-ot számítunk, úgy az első csoport összes napi kiadását 30 pengőre, a második csoportét pedig napi 60

pengőre tehetjük. A budapesti viszonyok ismeretével úgy osztályozhatjuk a mi idegeneinket, hogy a csonkaországból és az elvesztett területekről érkezett vendégek adnák a 30 pengős első kategóriát, míg a távolabbi külföldiek a 60 pengős csoportot. Így számítva az 1927. év idegenei a következő hasznot hajtották Budapesten:

I. 200.461 személy à 2.5 éjjel = kb. 501.000 éjjel à 30 15.030.000 P. II. 60.409 személy à 2.5 éjjel = kb. 150.000 éjjel à 60 az 9.000.000 P. Összesen 24.030.000 P.

Ha ennek az összegnek csak 20%-át számítjuk azokra az idegenekre, kik az elmúlt év folyamán magánlakásokban szálltak volt meg vagy éjjeli szállást nem vettek, akkor az ezekre számítható összeg 4.800.000 P s így az az összeg, amit az idegenforgalom 1927-ben hozott Budapestre összesen 28.830.000 Pengő.

Közel harmincmillió pengő tehát az az összeg, amit az idegenek hoznak Budapestre, amely igen szép eredmény és biztató a jövőre.

Az 1927. évi idegenforgalmunk gazdasági eredményeit a *fizetési mérleg szempontjából* vizsgálva, szintén igen tiszteletreméltó eredményt kapunk.

Ennél a számításainknál csupán az elvesztett területek és a nagy külföld idegeneit vehetjük.

I. Az elvesztett területről 34.460 vendég töltött itt kb. 86.150 éjjelt, a 30 P, az 2584.000 P. II. Egyéb külföldről 60.409, akik kb. 150.000 éjjelt töltöttek itt à 60 P, az 9.000.000 P. Összesen 11.584.000 P.

Feltehetjük, hogy e vendégek mindegyike az országhatártól oda-vissza utaztában fejenként a vasúti utazásért kb. 40–45, az étkezésért 5.— együtt 50 P.-t költ ami összeadva kitesz 4.743.450 P.-t, együtt lesz 16.327.950 pengő, s ha ehhez az összeghez ismét csak 20%-ot számítottunk azok részéről, akik nem szállodákban szállottak meg, az újabb 3.255.080 pengőt jelent, úgy hogy a külföldi idegenek mintegy 19.583.030 pengővel gyarapították bevételeinket.

Igen pesszimista számítás szerint közel 20.000.000 pengő tehát az az összeg, amit a külföldi idegenforgalom fizetési mérlegünk javára hazánkba hoz s ez az összeg négyszázmillió passzívájú mérlegünkben tekintélyes aktív tételt jelent.

A fizetési mérleg szempontjából említést érdemel az aktív idegenforgalom emelkedése mellett a passzív idegenforgalom lényeges csökkenése is, amit az 1927-ben kiadott útlevelek számának 78.500-ról 53.015-re való csökkenése mutat. Azaz 1927-ben 25.485-tel kevesebben mentek tőlünk külföldre, mint 1926-ban. A passzív idegenforgalom csökkentése a tavalyihoz képest 30%-kal több, ami szintén javította a fizetési mérlegünket.

A budapesti tőzsde

a múlt héten tartotta közgyűlését, amelyen alapos jelentésben számolt be gazdasági helyzetünkről. Ebből vesszük a következő részt: „Az elmúlt időszakban sem fizettünk kevesebb adót. A fölöslegek kincstári kimutatásaiából állapítható ez meg s szinte úgy tetszik, mintha a pénzügyi kormány nem számolna eléggé azzal, hogy a termelésnek a kereskedésnek és a fogyasztásnak ez a pihenés nélküli teherviselése olyan hatással lesz majd az elgyengült magángazdaságokra, mely végső következményeiben az állami háztartást is kedvezőtlenül fogja érinteni. Az 1926. év végétől fogva a takarékpénztári betétek több, mint 42 százalékkal szaporodtak. Fájdalom azonban, ez a tőkeszaporodás, amely más körülmények között gazdasági haladásunk kedvező jele volna, nem nyugtathat meg senkit. Mert ha összevetjük a kísérő

Minden héten csak egy pengőt adakozzunk az Otthonra!

körülményekkel, nevezetesen a vállalkozói munka vonatottságával, a kereskedelem pangásával, a hitelviszonyok kedvezőtlenével, az értékpapirkivitel megállásával, a munkátlanlás fokozódásával, a drágaságnak bár lassú, de állandóan fokozódó emelkedésével, különösen pedig az érték- és gabonatözsde tespedésével, ami egy szintézisben fogja össze a gazdaságilag kedvezőtlen momentumokat, talán nem alaptalan az a föltevés, hogy ezek a *megtakarított tőkék javarészüben vállalkozási likvidálás eredményei* s annak a megfontolásnak a gyümölcsei, hogy a termelés közvetlen szolgálatába állítva a reájuk hárulandó súlyos adóterhek miatt lényegesen kisebb jövedelmet hoznának annál, mint amelyet így közvetve hoznak. Mert igaz, hogy másodkézből ily módon is belekerülnek a gazdasági élet vérkeringésébe, azonban mégsem úgy szolgálják a vállalkozó munka érdekeit, mintsem más körülmények között szolgálhatnák. A pénzügyminiszter a termelés és a kereskedelmi forgalom bizonyos területein könnyítéseket helyezett kilátásba, sőt adott is, ezek a könnyítések azonban eddigi mértékükben alig tesznek számot az ország mai helyzetében, amelynek az egész vonalon az adóterhek enyhítésére van szüksége." — Gazdasági életünk egyik legnagyobb szervezete ír így, amelyhez szövegszaporítás volna akármit hozzáfűzni.

Néhány adat a fényűzési cikkek behozatalából.

A m. kir. központi statisztikai hivatal legfrissebb közlése szerint a külkereskedelmi mérlegünk rosszabodásának egyik tekintélyes oka a fogyasztási képesség növekedése. Ezt a fényűzés fogalma alá sorozott cikkek behozatalának mintegy 50%-os emelkedése bizonyítja.

Az emelkedésben a selyemárak +14.3 millió pengővel vezetnek, amit sorrendben a déligyümölcs (köztük legtöbb a narancs) +4.36 millió pengővel követ. A szivar és cigarettánál az emelkedés +1.95 millió pengő. A minket érdeklő cikkek behozatalát az alábbi kimutató részletezi.

Magyarország behozatala fényűzési cikkekből

	1924-ben	1927-ben	többlet
	ezer pengőben		
déligyümölcs	5.381.955	9.742.527	+ 4.360.572
konyak	36.598	61.590	+ 24.992
pálinka	27.295	43.620	+ 16.325
pezsgőbor	31.192	54.990	+ 23.798
sütemény	36.668	45.785	+ 9.117
kaviár	43.906	48.100	+ 4.194
szivar, cigaretta	273.110	2.226.210	+ 1.953.100
összesen	5.830.724	12.222.822	+ 6.392.098

Ezen cikkek 1927. évi behozatali többlete az egész emelkedésnek 23.5%.

Az 1928—29 évi állami költségvetést

megszavazták a Házban. Nézzük meg mit jelent ez az adót fizető polgároknak.

Először a tavalyi bruttó kiadások 12.2%-os emelkedését;

másodszor ennek fedezetére az alább részletezett közszolgáltatások felemelését.

Házadónál	10.000.000 P
társulati adónál	240.000 P
forgalmi adónál	5.800.000 P
illetékeknél	30.332.000 P

fogyasztási adóknál	17.864.000 P
vámjövedékeknél	26.408.000 P
sójövedéknél	1.316.000 P
dohányjövedéknél	12.960.000 P

A magyar termelésnek, iparnak és kereskedelemnek valamint a fogyasztónépeségnek a fönti összegekkel *többet* kell adózni az 1928—29. költségvetési évben, mint az előzőben.

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: dr. Kejzlár Gyula, titkár.

Hetediziglen

bünteti a biblia szerint a bosszuálló Isten az apák bűneit gyermekeikben. A munkásbiztosítási gyakorlat most viszont egy oly lehetőségről rántotta le a leplet, amely szerint valakire visszaszállhat egy hibájának következménye akkor is, amikor már azt hitte, hogy ennek lehetősége a hetedik háttérben mozog tőle.

A Munkásbiztosító Felső Biróság egy újabb határozata értelmében ugyanis a munkaadónak az általa biztosításra be nem jelentett alkalmazottja segélyezéséből felmerült költségek megtérítése iránti kötelezettsége abban az esetben is fenáll, ha be nem jelentett alkalmazottja a szolgálati viszonyból való kilépés után más munkáltatónak szabályszerűen bejelentett alkalmazásában betegedett meg és betegsegélyezésben passzív tagsága alapján részesült, ha ez az igényjogosultsága csak a bejelentést elmulasztó munkáltatónál töltött munkaviszony időtartamának beszámításával állapítható meg.

A határozat alapjául szolgált esetben egy munkaadó elmulasztotta alkalmazottját bejelenteni. Ez az alkalmazott később más alkalmazást vállalt, ott szabályszerűen bejelentetett s ekkép 4 és fél hónapot töltött el. Utóbbi szolgálatából kilépve, néhány nap múlva betegedett meg.

A megbetegedett alkalmazott segélyezése az u. n. passzív tagság alapján történt, ami azt jelenti, hogy valaki segélyezésre jogosult lehet a munkaviszony megszűnte után is bizonyos ideig, ha a megelőző egy vagy két évben bizonyos meghatározott számú hónapon át biztosított volt.

A jelen esetben az igényjogosultság csak azon az alapon volt megállapítható, hogy az alkalmazottnak a második munkáltatónál biztosítottan eltöltött szolgálati idejéhez hozzászámították azt az időt is, melyet annál az első munkaadónál töltött, aki bejelentését elmulasztotta. Minthogy pedig az utóbbi munkaadóval szemben a bejelentés elmulasztása forgott fenn, a segélyezési teher nem a pénztárra hárult, hanem a maga egészében a bejelentést elmulasztott munkaadóra, akit a bíróság 1.007 Pengő gyógykezelési költség megtérítésére kötelezett.

Teljesítsük tehát pontosan bejelentési kötelezettségünket, mert a villám a hetedik háttérből is visszacsaphat ránk.

Ha jogtalanság vagy sérelem ért, közöld az elnökséggel, hogy érdekedben eljárhasson!

Jogosulatlan iparúzás leküzdése

céljából *Herrmann Miksa*, kereskedelemügyi miniszter aláírásával a *Budapesti Közlöny* f. é. május 20-iki számában az alább közölt (81.161/928. sz.) rendelet jelent meg, amelyet általában, a kiemelt részeket különösen ajánljuk a kerületi elnökeink figyelmébe, hogy ez alapon szervezzék meg azt a munkát, amelynek a kontárok kipusztítása a célja.

I. A jogosulatlan iparúzás gyakorisága miatt előterjesztett panaszok orvoslása érdekében hivatali elődöm 1926. évi május hó 9-én 65.673/XXII. sz. a. kelt rendeletével elrendelte, hogy a közigazgatási hatóságok, mint *rendőri büntetőbíróóságok a jogosulatlan iparúzás eseteiben a rendőri büntető eljárást soronkívül folytassák le és soronkívül hozzanak ítéletet*, a megfellebbezett ítéleteket pedig a fellebbezési határidő elteltével azonnal terjesszék fel a fellebbezés elbírálására illetékes rendőri büntető bírósághoz.

Ezen rendelet kiegészítéseképpen rá kell mutatnom arra, hogy a *jogosulatlan iparúzás* már a törvény által használt kifejezésből következőleg *folytatólagos bűncselekmény*. A folytatólagos bűncselekményekre vonatkozó büntetőjogi elvekből következő, hogy habár az egyes iparúzási események egy kihágási tényállásdéká olvadnak is össze, ha a terhelt az iparúzást az elsőfokú ítélet után is jogosulatlanul folytatja, akár úgy, hogy újabb munkát vállal, akár úgy, hogy a már elvállalt munkát elvégzi, akár úgy, hogy a már megkezdett munkát befejezi, újból elköveti a kihágását, ellene emiatt újabb rendőri büntető eljárást kell indítani és újabb ítéletet kell hozni. Az eljáró közigazgatási hatóságoknak, mint rendőri büntetőbíróóságoknak kötelességükké teszem ennél fogva, hogy amennyiben jogosulatlan iparúzás miatt büntető ítéletet hoznak, a terheltet mindenesetben figyelmeztessék, hogy ha az iparúzást az elsőfokú ítélet közlése után is jogosulatlanul folytatja, akár úgy, hogy újabb munkát vállal, akár úgy, hogy a már elvállalt munkát elvégzi, akár úgy, hogy a már megkezdett munkát befejezi, emiatt ellene haladéktalanul újabb rendőri eljárás fog indíttatni és újabb ítélet fog hozatni. Kötelességükké teszem egyszersmind a rendőri büntető bíróságoknak, hogy ha bárminő módon értesülnek arról, hogy az elítélt az elsőfokú ítélet meghozatala után folytatja a jogosulatlan iparúzást, ellene haladéktalanul indítsák meg az újabb rendőri büntető eljárást és hozzanak újabb ítéletet.

II. A jogosulatlan iparúzás a törvény szerint büntetendő esemény lévén, adott körülmények között elkövetésének megakadályozása, illetőleg megelőzése végett indokolt lehet a hatóság közbelépése. Nevezetesen indokolt a hatóság közbelépése mindazokban az esetekben, amelyekben a rendőri büntető eljárás során egyrészt kétségtelenül megállapítható volt, hogy jogosulatlan iparúzás esete forog fenn és büntető ítélet hozatott, másrészt pedig attól kell tartani, hogy a terhelt az elítélés és az I. részben említett figyelmeztetés ellenére sem fog felhagyni a jogosulatlan iparúzással. Minthogy az ilyen esetekben a rendőri büntető eljárás újabb megindításával és újabb büntető ítélet hozásával sem lehet biztosítani a célt, hogy a terhelt a jogosulatlan iparúzással késedelem nélkül felhagyjon, *gondoskodni kell arról, hogy a jogosulatlan iparúzás szükség esetében kényszer útján (karhatalommal) szüntessék meg*, ami a rendőrhatalóságnak a bűncselekmények megelőzésére és meg-

akadályozására vonatkozó általános hatásköréből amugy is következik.

Az eljáró közigazgatási hatóságokat, mint rendőri büntető bíróságokat figyelmeztetem ennél fogva arra, hogy előző bekezdésben körülírt helyzetben, nevezetesen olyankor, amikor egészen kétségtelenné látván a jogosulatlan iparúzást, büntető ítéletet hoztak, amikor azonban attól lehet tartani, hogy a terhelt a büntető ítélet után is folytatja a jogosulatlan iparúzást, az ítélet jogerőre emelkedését be nem várva, nyomban az ítélet meghozatala után, annak a másolatát azzal a megkéréssel küldjék meg az illetékes rendőrhatalóságnak, hogy az megfelelő módon, szükség esetében kényszer útján (karhatalommal) szüntesse meg a jogosulatlan iparúzást.

III. Jogtalan iparúzás esetében a feljelentést a rend. büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában kiadott 65.000/1909. B. M. rendelet (Rbsz.) 50. §-a szerint az eljárásra illetékes rendőri büntetőbíróáságnál kell megtenni; azonban azt a községi előljáróság, valamint más közigazgatási hatóságok és a rendőri közegek is elfogadni és az eljárásra illetékes rendőri büntetőbíróáshoz azonnal eljuttatni kötelesek. Megkérésemre a belügyminiszter úr a rendőrhatalóságoknak és a rendőrközegeknek külön is kötelességükké tette, hogy az igen elterjedt jogosulatlan iparúzás eseteit éber figyelemmel kísérik, nevezetesen, hogy azokban az esetekben, amelyekben nekik tett jelentésből vagy más módon tudomást nyernek arról, hogy valaki meghatározott helyen jogosulatlanul ipari munkát végez, a feljelentőnek, a jogosulatlanul ipart üzönnek és az esetleges tanuknak személyi adatait és a tényállást vegyék fel és azokat szolgálati úton a legnagyobb sürgősséggel továbbítsák az illetékes hatósághoz. Eszerint *bárki, aki jogosulatlan iparúzásról tudomást nyer, akár a legközelebbi rendőrszem végnybevitelével is megteheti a feljelentést*.

Iparosságunk annak ellenére, hogy a feljelentés megtétele rendkívül megvan könnyítve s hogy tudatában van annak, hogy **csak a visszaélések** esetenkénti feljelentése útján érhető el a jogosulatlan iparúzás leküzdése, aránylag ritkán tesz feljelentést, mert általában idegenkedik a feljelentések megtételétől. Erre az idegenkedésre kell visszavezetni azt az újabb jelenséget is, hogy *egyes ipartestületek a jogosulatlan iparúzás eseteinek rendszeres felkutatására és az összegyűjtött adatok alapján a feljelentések megtételére tagjaik közül egyeseknek külön megbízást adnak* és arra törekednek, hogy ezeknek a megbízottaiknak a helyi hatóságok különböző jogokat biztosítsanak egyebek között azt, hogy az iparúzás jogosulatlanságát megállapíthassák és a jogosulatlanul végzett munkát azonnal be- szüntethessék.

Az ellen, hogy az ipartestületek vagy az iparosoknak (kereskedőknek) más érdekképviselői testületi tagjaik közül egyesek részére a jogosulatlan iparúzás eseteinek felkutatására és a feljelentések megtételére megbízást adjanak s hogy az illetők azok között a keretek között, amelyek között bármelyik iparos eljárhat, eljárhassanak, *nem lehet észrevételem*. Ellenben nincs törvényes alap arra, hogy az ily megbízással ellátott egyének a hatóságoktól bárminő igazoló okmányt nyerjenek és bárminő jogokkal ruháztassanak fel.

IV. Iparosságunk a jogosulatlan iparúzás tekintetében jelentős eredményt vár attól, ha a jogosulatlan iparúzás miatt indított rendőri büntető eljárásra a szak- képviselő meghívása kötelezővé tétetik. Ezért a rendőri

Gondoljunk öregségünkre: lépünk be a nyugdíjegyületbe!

büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában 65.000/1909. B. M. sz. a. kiadott rendelet (Rbsz) 160. §-ának második bekezdése értelmében elrendelem, hogy a jogszabálytalan iparüzés miatt folyamatba tett kihágási ügyekben az eljáró rendőri büntetőbírók az illetékes ipartestületet, mint szakképviselőt, a tárgyalásra minden egyes esetben hívják meg és hogy az illetékes ipartestülettel az eljárás folyamán hozott határozatokat minden esetben közölgék.

Az Otthon alapszabálytervezete

Minden valódi politikának, szociális és karitatív munkának lényege három egyszerű feladatba sűrítendő össze. Ezek: a gyermekek felnevelése, a felnőttek munkával való ellátása és az elaggottak megélhetésének lehetővé tétele. Testületünk és országos szövetségünk fennállása óta mindig teljes erejével azon volt, hogy mind e három feladatának a lehető legmesszebbmenően megfeleljen. Nagy gondot fordítunk az ifjúság nevelésére, teljes erőfeszítéssel küzdünk azért, hogy a szakmabeli munka minél teljesebben és gyümölcsözőbben legyen kifejezhető s a harmadik feladat szolgálatában a leglelkiesmeretesebben támogattuk és támogatjuk a régi és az új kebelbeli nyugdíjintézetet. Hogy a régi feladatának egyelőre nem tud megfelelni, annak oka a nagy világhatalom által előidézett sorscsapás volt. E harmadik feladat szolgálatában indult meg az otthonért folytatott küzdelem is és jóreménység tölt el bennünket abban az irányban, hogy közeledünk e célunk elérése felé. Éppen ezért vált szükségessé e munkát összeállítása és közzététele is.

Hosszú időn át folytatott gyűjtéseink eredményeként abban a helyzetben vagyunk, hogy az otthon céljára szolgáló ingatlant megvehetjük.

Az otthon célja fedhetetlen előéletű, önhibájukon kívül elszegényedett és keresetképtelenné lett oly családokat és vendéglősöket, kik ipartestületünknek vagy szövetségünknek tagjai voltak és életük 60-ik életévét betöltötték, öreg napjaikra a nyomortól és inségtől azáltal megóvni, hogy őket az intézetben szerény, de teljes ellátásban részesíti. Székhelyeként Budapesten vagy közvetlen környékén lévő s egytől-egyig igen kedves ingatlanokat veszünk szemügyre.

Az otthon ipartestületünk és szövetségünk ellenőrzése alatt állana ugyan, de különben önálló vagyonnal es jogi személyiséggel bírna.

Az otthon vagyont képezne ingatlana és ennek berendezése, valamint az alapítványok és adakozások. Jövedelmei volnának vagyónak jövedelme, a tagok adományai és más önkéntes adakozások. Végül abban az esetben, ha a mindezekből származó jövedelem nem fedezné teljesen a fentartás költségeit, a testületi és szövetségi tagdíjak bizonyos felemeléséből származó többlet.

Az otthonnak alapító, pártoló és rendes tagjai volnának. Alapító tagok azok, akik egyszersmindenkorra legalább 5.000 Pengőt fizetnének be egy róluk elnevezendő alapítvány céljaira, pártolók, akik ugyancsak egyszersmindenkorra legalább 2.000 P-t adományoznak, rendes tagok pedig, akik az otthon céljaira fordítandó legalább heti 1 Pengőnek fizetésére köteleznék magukat.

Az alapító tagokat megilletné az a jog, hogy az adományukból létesítendő alapítványi hely betöltésére javaslatot tehetnek, sőt hogy életük fogytáig önmaguk

kat jelöljék ki az alapítvány élvezőjének. Ezen felül úgy az alapító, mint a pártoló tagok nevei bevésetnének az otthonban elhelyezendő márványtáblára.

Az otthon ügyeit egy igazgatóság intézné, melynek tagjai az ipartestület és az országos szövetség mindenkor tagjaiból állnának. Az igazgatóság elnöke az ipartestület mindenkor elnöke volna. Az igazgatóság vezetné az otthon összes ügyeit és döntene az ellátandók felvétele tárgyában is.

Az otthonba való felvétel az igazgatósághoz intézett folyamodvány alapján történnék, melyben fel volna sorolandó a folyamodó életkora, szakmabeli működésének és testületi illetőleg szövetségi tagságának időtartama, az előéletére és önhibáján kívüli elszegényedésére valamint keresetképtelenségére vonatkozó adatok, végül családi körülményei.

A folyamodó felvétel előtt orvosilag megvizsgáltatnák, hogy nem fekvő beteg-e, nem szenved-e valamely ragályos vagy undorító, illetőleg hosszas gyógykezelést igénylő betegségben? Mert ilyenek nem vétetnek fel az otthonba s ezen állapotok valamelyikének bekövetkezte esetében a betegek közkórházi kezelésbe adatnának át.

A felvettek az intézet jótéteményeit életfogytiglan élvezhetnék, föltéve, hogy a fegyelemhez és házirendhez alkalmazkodnak és magukvisellete által érdemtelené nem válnak.

Ha az otthon célja többé bármely okból elérhető nem volna, vagyónak hováfordításáról az ipartestület és a szövetség egyetértőleg határoznának.

Ezek volnának az *Otthon* alapszabályainak főbb pontjai.

Mielőtt azonban e munkát végleges formájába öntetnék, felkérjük t. Tagtársainkat, hogy törekvéseinkben tettel, gondolattal és érzéssel támogassanak és a megszervezését illető gondolataikat közölgék az elnökséggel.

Felhívás.

Otthonunk végleges megtervezésének, különösen szükséges arányainak megállapítása végett felkérjük mindazokat az elaggott kartársakat, akik a lapunk mai számában megjelent alapszabálytervezet értelmében igényt tarthatnának és tartanának az Otthonban való felvételükre, hogy ezt velünk személyes adataiknak felsorolásával minél előbb közölgék. Különösen kérjük annak kiemelését, hogy ki óhajtana az otthonban feleségével együtt elhelyezkedni, s hogy volnának-e oly kartársak, akik elhelyezkedésükkel kapcsolatban bizonyos és mekkora vagyoni hozzájárulással segíthetnék elő az otthon létesítését és jövőbeli fentartását.

A győri és szombathelyi vendéglős iskola tanulmányi kirándulása a fővárosban.

A győri és szombathelyi szakiskolák növendékei május 15-én és 16-án László József a győri-, valamint Schmall Gyula a szombathelyi vendéglősszakosztály elnökének vezetése alatt tanulmányi kirándulást rendeztek a fővárosba. A kirándulás keretében az első napon megtekintették a növendékek a sertésvágó hidat, a központi vásárcsarnokot, a budafoki állami mintapincét és a Törley pezsgőgyárat; a második napon pedig a Polgári Serfözde kőbányái telepét. A két napos tanulmányi kirándulásnak célja az volt, hogy a növendékek azt az elméleti tudást, amelyet a győri és szombathelyi jóhírnevű szakiskolák nyújtottak gyakorlatilag is elmélyítsék. A kirándulás megszervezésének ér-

Minden héten csak egy pengőt adakozzunk az Otthonra!

deme László József és Schmall Gyula elnököké, akik az anyagi támaszt nyújtották az igen értékes kirándulás megvalósításához, ezzel is tanújelét adva iparszeretőknek, egyben pedig példát nyújtottak a többi vidéki szakiskolák vezetőségének ahhoz, hogy miképpen kell az ifjú nemzedéknek módot adni, hogy gyakorlati kiképzésük és látóköriük kibővüljön. A kiránduláson résztvettek mint oktatók *Mátrai István* (Győr), *Baross Sándor* (Győrszabadhegy), *Mojzer Ferenc* (Győr), *Gráf József* (Szombathely), *Kommandi József* (Szombathely) és *Klauser János* a győri vendéglős iparostanonc iskola agilis igazgatója. A kirándulólhelyeken *Klauser János* igazgató mondott köszönetet az igazgatóknak azért a szívességért, hogy alkalmat nyújtottak az üzem megtekintésére.

Tisztújítás a győri vendéglős-szakosztályban.

A győri ipartestület vendéglős-szakosztálya a múlt héten tartotta évi rendes közgyűlését, amely László Józsefet nagy lelkesedéssel újból megválasztotta egyhangulag elnökévé, *Bognár Mihályt* alelnökké, *Mátrai Istvánt* pénztárnokká. Titkár lett újból *Csokonay Vitéz Mihály* és jegyző *Pohárnik István*, az ipartestület jegyzője.

Fellebbezési határidő adóügyekben.

Az általános kereseti adó és a jövedelem- és vagyonadó folyó évre szóló kivetéséről most folyik a fizetési meghagyások kézbesítése. Alkalmoszerűnek tartjuk ennek folytán az adózókat az adóügyekben benyújtható fellebbezések határidejéről tájékoztatni. Adókievetést tartalmazó fizetési meghagyás ellen kézbesítését követő 15 nap alatt lehet felebbezni az illetékes másodfokú hatósághoz. Általános kereseti, valamint jövedelem- és vagyonadó elleni fellebbezések másodfokú elintézése az adófelszólamlási bizottság hatáskörébe tartozik. A most említett adónemek jogossága, vagy a kivetett adóösszeg (adóalap) helyessége ellen irányuló felebbezéseket a már említett 15 napos határidőben kell annál a m. kir. adóhivatalnál, Budapesten a kerületi m. kir. adófelügyelőségénél benyújtani, amely a fizetési meghagyást kibocsátotta. A fellebbezési határidő kiszámításánál az a nap, amelyen a kézbesítést teljesítették s amelyet a kézbesítő az adózónál hagyott fizetési meghagyás homlokán feltüntetni köteles, figyelmen kívül marad. Például a május 8-án kézbesített fizetési meghagyás ellen legkésőbb május 23-án kell a fellebbezést a mondott hatóságnál benyújtani. A fellebbezés benyújtásával egyenlő értékű annak postára adása is. Nem késett el tehát a fellebbezés, ha azt a példaképen felhozott esetben május 23-án éjfél 12 óráig az illetékes m. kir. adóhivatal (kerületi adófelügyelőség) címére postára tették. A postára adás időpontját a postabélyegző lenyomata szerint állapítják meg. Tanácsos azonban ilyenkor a fellebbezést ajánlott levélben adni postára, mely esetben a kapott feladóvevény a kellő időben történt postarátétel igazolására szolgál. Amennyiben a 15 napos fellebbezési határidő utolsó napja vasárnapra vagy ünapra esik, abban az esetben a fellebbezés a legközelebbi következő hétköznapon még benyújtható vagy postára adható.

Választmányi ülés.

A X. kerület választmánya legközelebbi ülését 1928. június 12-én, kedden délután négy órakor fogja megtartani *Illés Pál* kartársunk vendéglőjében (X., Kerepesi út 146). Szíves és pontos megjelenést kér *Wrabetz Gusztáv* kerületi elnök.

Segítsünk.

szerencsétlen bolgár testvéreinken, akiket az ott dúló földrengés szörnyű pusztításai hajléktalanokká, éhezők, földönfutókká tett!

A *budapesti kereskedelmi és iparkamara*, amely a segítség megszervezését vállalta, jól tudja, hogy a magyar gazdasági élet jelen helyzetében, az ország ezernyi saját baja közepette, mily nehéz feladatra vállalkozott, de biztatja a reménység, hogy ily nagy katasztrófa esetén a magyar jó szív és emberiség megannyi nehézség közül is ki tud bontakozni, hogy tőle kitelhető segítséggel a bolgár népen is segítsen. A kamara kérését melegen ajánljuk kartársaink jóindulatába és adományaikat szíveskedjenek ipartestületünk elnökségéhez jutatni, aki rendeltetési helyére készsággal fogja tovább adni.

A harmadik országos kézművesipari tárlat

Szent István hetében fog megnyílni, jelentékenyen megnagyobbodott területen s külföldi résztvevőkkel. A jelentkezések idejét a rendező Országos Iparegyesület f. hó 30-áig toltta ki.

Török István

a budapesti vendéglősszakiskola volt érdemes tanára 75 éves korában m. hó 29-én meghalt. Temetése nagyszámú tisztelői és tanítványai őszinte részvételével történt. Munkás életének emlékét megőrizzük.

ADÓKÖZÖSSÉG

Értesítés.

Az adókievetés munkálatai befejeződtek, amelynek eredményei f. hó 21-én ajánlott levélben a tagoknak megküldettek. Az adókievetések az 1927. évben befizetett forgalmi és fényüzési adóösszegek alapján történtek oly módon, hogy a *forgalmi adóból 10%*, a *fényüzési adóból 15% engedmény vonatott le*, azaz ennyivel kevesebb adót kell havi utólagos részletekben megfizetni, mint tavaly.

A tagoknak joguk van ez adókievetések ellen 8 napon belül, tehát 31-éig felszólalni, amelyet írásban az adóközösség irodájában (az ipartestület helyiségében) kell benyújtani.

A befizetést illetően tagok minden hó 1-én a *Moktártól* csekkbefizetőlapot kapnak, amelyen a kivetésen feltüntetett havi összeget ugyanazon hó 5-éig kell befizetni. A befizetés díjmentes. Aki 5-ike után küldi be esedékes adóösszegét, az kamatot lesz kénytelen fizetni. Tehát igen kérem t. kartársaimat, hogy a csekkbefizetőlap kézhez vétele után mindjárt küldjék be adótartozásukat már azért is, mert aki 15-éig nem fizetné be, az nemcsak 2% kamatot, hanem végrehajtási díjat is fizet, mert ezektől a tagoktól a budapesti pénzügyigazgatóság 3 napon belül végrehajtás útján megveszi az esedékes összeget.

Végül még azt közlöm, hogy ezután *csupán az adóközösség tagjai sem forgalmi adókönyvet, sem fényüzési ívet, raktárkönyvet vezetni nem tartoznak*, csak a törvényben megállapított adatszolgáltatási kötelezettséget kell teljesíteniök, akkor, ha a pénzügyi hatóság ilyen megkeresést intéz a tagokhoz, t. i. oly esetben, ha a pénzügyi hatóság azt akarja megállapítani, hogy egyes cégektől mit és mily mennyiségben vásároltak.

Bandl Ferenc, elnök.

Ha jogtalanság vagy sérelem ért, közöld az elnökséggel, hogy érdekedben eljárhasson!

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

LEGSZEBB

Alapított 1854.

PAP LAN

LEGJOBB

PAP LAN

LEGOLCSÓBB

PAP LAN

Kárpitosáru, vas- és rézbútorgyár

Szőnyeg, pokróc, függöny, ág-
és asztalterítők, lehrneműek, párnák és ág-
neműek, gyermekkocsik, nyugszékek, leány-
szoba, előszoba, kerti vasbútor, fűz- és káka,
gyékény bútorok **minden kivitelben**
kaphatók

GICHNER JÁNOS

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KÖRÚT 20.

Nagy katalógust 40 fillér ellenében postán
bérmentve küldök

**Vendéglői, kávé-
házi berendezések**

Evőeszközök, alpakka és chinaezüst áruk.
Billiárdok, asztalok, **székek,** új és használtak.

Porcellán és üvegáru.

*Legolcsóbb árak. Kérjen árjegyzéket.
Költségvetés díjtalan. Vétel és eladás.
Ezüstözést, alpakka javítást vállalunk.*

FRIED ZSIGMOND ÉS FIA

BUDAPEST, VII., KIRÁLY UCCA 39. SZ.

SAJTOK

WAGNER TESTVÉREK
Budapest, IV, Vámház körút 4. sz.

legelőnyösebb és leg-
jobb beszerzési forrása
ezelőtt Löwenstein M.
utóda

Sajt-, vaj-, csemege-, ital- és fűszerárú nagykeres-
kedők. Telefon: József 361-61.

**SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI
Palackborok VILLÁNY Pezsgők**

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

KIADJA

**A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS
VENDDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETE**

A KIADÁSÉRT FELEL:

KUTASSY LAJOS

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

EGY ÉVRE 20 PENGŐ.

SEGÉDEKNEK ÉS TANULÓKNAK 10 PENGŐ.

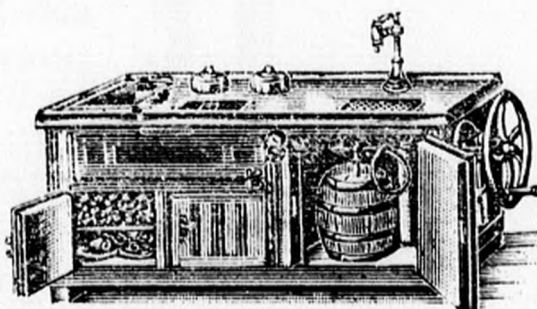
HENNEFELD

JÉGSZEKRÉNYGYÁRA

BUDAPEST

GRÓF ZICHY JENŐ-U. 5.

TELEFON: T. 114-29.

Szabadalmazott jégszekrények.
Sörkimérőkészülékek, sörszerel-
vények. Jégszekrények és sör-
kimérők javítása.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kedvező fizetési feltételek.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY SERFŐZŐDE BUDAPEST KÖBÁNYA

Gyártelep: X., Külső Jászberényi út 7-11. Hordósörrendelés: József 56-36, 56-37,
56-38. Palacksörrendelés: József 95-33.

Városi iroda: VIII., Eszterházy ucca 6. Hordósörrendelés: József 4-29.
Palacksörrendelés: József 43-10.

Eladó egy nagy gáz tányérmelgítő
jutányos árban. Bővebbet Vár, II., Csónak
ucca 1. szám. Házfelügyelőnél.

FÖLDHITELBANK R. T.

Pest megyei **Solti birtokán** (Vasutállomása Dunaegy-
háza) I. osztályú homoki **szőlőt parcelláz**, mintegy 60
holdat, holdankint 1000.— pengőtől kezdődőleg, kisebb
nagyobb tételekben épületekkel vagy anélkül **előnyös**
részleffizetésre.

Bővebb felvilágosítást nyújt a helyszínen levő
parcellázási iroda, vagy

Földhitelbank R. T. Budapest, V., Hold ucca 1.

STOLLWERK TESTVÉREK RT.

BUDAPEST, V., POZSONYI ÚT 4/d.

TELEFON: TERÉZ 222—81.

*Főző csokoládé
Mártó gyurma
Bonbonok
Ostyacikkek
Étcsokoládé
Karamella*

*Püspöki uradalmi
bérpince r.t. Vác
Központi iroda: Budapest V. Zrínyi-u.7.
Telefon: 134-90, 219-40.
Magyar palackos-bor különlegességek.*

ifj. GRÜNWARD MÓR

BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF RAKPART 6.
Ferenc József-híd közelében. Telefonszám: József 361-49.
Legnagyobb választék üveg- és porcellánedényekben
kávéházak, vendéglők és szállodák részére.

ÁLTALÁNOS BERENDEZŐ VII., KIRÁLY UCCA 54. TEL.: T. 118-09.

Kávéházi, vendéglői, cukrászdai **felszerelések legolcsóbb beszerzési forrása.**

Interieurok tervezése és kivitelezése.
Használt és új **bútorok** állandóan raktáron.

ÁRAJÁNLAT DÍJTALANUL.

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**
Közp. iroda: **Bpest, VI., Andrassy út 5**

Merkantil-nyomda (Havas Ödön) Budapest, VIII., Hunyadi ucca 43.